

ԽՈՍՔԻ ՏՐԱՄԱԲԱՆԱԿԱՆ ԿԱՊԸ
ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ՔԱՌՅԱԿՆԵՐՈՒՄ

Բանասիր. գիտ. թեկնածու Ա. Գ. Բարսեղյան

Բանայի բառեր՝ հենք, միջուկ, տրամաբանական կապ և կապակցման միջոցներ. Թումանյանի քառյակներ. վերլուծություն

Թումանյանի ստեղծագործության բարձրագույն գագաթներից է քառյակը (քառյակներ գրել է 1919 թ. նոյեմբերից հետո): Նրա կենդանության օրոք տպագրվել է ընդամենը 46 քառյակ, շուրջ երեք տասնյակն էլ մնացել է անտիպ կամ սևագիր վիճակում:

Քառյակին դիմելու կենսական հիմքը բանաստեղծի հարազատների կորուստն էր (Ռոստոմ և Արտաշես եղբայրների սպանվելը և որդու՝ Արտիկի զոհվելը): Ահա թե ինչու Արևելքի պոեզիայի ավանդական ձևերից մեկը՝ քառյակը (ռուբայի, բայաթի, հայրեն, կաֆա), դրա համար ամենահարմար միջոցը դարձավ: Թումանյանի կարծիքով. «Քառյակը պոեզիայի մինիատուրն է, նուրբ ճաշակի բան»: Քառյակները շատ նուրբ, ազնիվ, խորը և գեղեցիկ բաներ են: Ես առաջ Պուշկինի, Լերմոնտովի ազդեցության տակ էի, հիմա Արևելք եմ գալիս. գալիս եմ դեպի մերը ... «Քառյակները հասուն շրջանի արդյունք են՝ իմաստության, վեհության ... Քառյակը գոհար է և անպայման հղկված պետք է լինի»: «Քառյակները շատ ուժեղ շտրիխներ են, դրանք իմ հոգու կենսագրությունն են»¹:

Թումանյանն իր քառյակները գրել է խառը կարգով. թեմատիկ խմբերի չի բաժանել: Սակայն ակադ. Էդ. Ջրբաշյանը դրանք, այնուամենայնիվ, թեմատիկ խմբերի է բաժանել՝ քառյակներ, որոնց հենքի (տեքստի) միջուկը կենսական հիմք ունի, այլև՝ քառյակներ, որոնք «Հառաչանք» պոեմից են վերցված:

1. Առաջին խմբի քառյակները բավականին մեծ թիվ են կազմում: Օր.

Ա՛նց կացա՛ն ... // Օրերս թըռան, ա՛նց կացա՛ն // Ախ ու վախով, դարդերով // Սիրտըս կերա՛ն, ա՛նց կացա՛ն: Այդպես նաև՝ Վերջացա՛վ ...

¹ Ն. Թումանյան, Հուշեր և գրույցներ, Ե., 1969:

// Կյանքնս մաշվեց, *վերջացավ* // Ինչ հույս արի՛ փուչ էլավ, // Ինչ խըն-
դություն՝ վերջը ցավ:

Այս երկու քառյակներում կապակցման միջոց են *անց կացան* բայա-
կան հարադրության և *վերջացավ* բայի կրկնությունները, որոնք ունեն նաև
իմաստային կապ: Կապակցման միջոց է նաև *ինչ* դերանվան կրկնությունը:

Կենսական հիմք ունեն նաև հետևյալ քառյակների միջուկները. օր.՝

Ո՞ւր կորա՛ն // Մոտիկներս *ո՞ւր կորա՛ն* // *Ինչքան* լացի, ձեն ա-
ծի// Ձեն չտվին, *լուռ կորան*:

Կապակցման միջոցներ են *ո՞ւր կորա՛ն* կապակցությունների
կրկնությունը և *ձեն* գոյականի կրկնությունը, որոնք ունեն նաև իմաստա-
յին կապ: Օր.՝

Ետ չեկա՛վ ... // Գնաց, գնաց, *ետ չեկավ* // Անկուշտ մահին, սև
հողին // Գերի մնաց, *ե՛տ չեկավ*:

Քառատողում կապակցման միջոց է *ետ չեկավ* բայական հարադ-
րության կրկնությունը և իմաստային կապը:

Կենսական հիմք ունեն նաև «*Քանի մահ կա իմ սրտում*», «*Մե-
ռա՛ն, մեռա՛ն*», «*Կորցրել եմ, ո՞ւր գտնեմ*», և այլ քառյակները:

Քանաստեղծը, անձնական վշտից բարձրանալով, գնում է մեծ
ընդհանրացումների՝ զգալով ժողովրդի վշտերի ամբողջ ծանրությունը:
Այսպես՝

Ամեն մի սիրտ ցավով *լցվեց մեր դարում*, // *Ցավոտ սրտով աշ-
խարհի լցվեց մեր դարում*. // *Ցավոտ աշխարհքն* ելավ *լցվեց* բովանդակ,
// Իմ *սիրտը* բաց, իմ *սիրտը* մեծ *մե՛ր դարում*:

Այս քառյակում կապակցման միջոց են *լցվեց* բայի, *սիրտ* գոյակա-
նի, *ցավոտ* ածականի, *աշխարհ* գոյականի, *մեր դարում* կապակցության
կրկնությունները և իմաստային կապը:

Բացի կապակցման այս միջոցներից (կրկնություն, իմաստային
կապ)՝ բանաստեղծը քառյակների ներքին գեղարվեստական տրամաբա-
նական կապով բացահայտում է հենքի (տեքստի) միջուկը՝ կենսական
հիմքը:

2. Քառյակների երկրորդ խմբի միջուկը բանաստեղծի մանկութ-
յան անցքերն ու վայրերն են, որոնք արտահայտված են կարոտի և ափ-
սոսանքի պատկերներով: Թումանյանի բառերով ասած՝ «երջանիկ օրեր,
սիրելի դեմքեր, որ հիմի չկան»: Այսպես՝ Հիմի բացել են հանդես // Երգիչ-
ները իմ անտես // *Ջա՛ն*, հայրենի ծղրիդներ, // Ո՞վ է լսում հիմի ձեզ: Այդ
դեպքում կապակցման միջոց է *ջա՛ն* ձայնարկությունը: Մեկ այլ քառյա-
կում հանդերում ճախրող կամ մոլոր նստած արտուտներն են: Կլթաց-

նում են, արտորում // Արտուտները արտերկրում, // *Թռչում* մանուկ հոգուս հետ, // *Ճախրում, ճխում* եթերում:

Կապակցումը կատարվում է ստորոգյալի ներկա ժամանակով և իմաստային կապով: Կամ բանաստեղծի հիշողությունից չհեռացող վիրավոր հավքը: Մի հավք զարկի ես մի օր // *Թռ՛ավ*, գնաց վիրավոր: // *Թռչում է* միշտ իմ մտքում // Թևը արնոտ ու մոլոր:

Կապակցման միջոց է *թռչել* բայի կրկնությունը, իմաստային կապը և շարահարությունը [շարահարությունը արտահայտված է վերջակետով (:)]:

Մերթ էլ անտես ձեռքերով իրենց գիրկը կանչող հարազատ անտառներն են. *Ռ՞վ է ձեռքով անում, ռ՞վ // Հեռվից անթիվ ձեռքերով // - Ջա՛ն*, հայրենի անտառներ, // *Դուք եք կանչում ինձ ձեր քով*:

Կապակցումը կատարվում է *ջա՛ն* ձայնարկության միջոցով:

Քառյակներում հայրենի եզերքն աստիճանաբար ընդլայնվում է՝ հասնելով Արևելքի՝ իբրև լույսի ու բարության ակունքի, ըմբռնման:

Երազելով «Արևելքի եղեմներին» ու հեքիաթական պալատներին՝ բանաստեղծը կարոտով ասում է. Արևելքի եղեմներին իջավ պայծառ իրիկուն, // Հեքիաթական պալատներում սպասում են իմ հոգուն. // Ի՛նչ են շինում էս ցեխերում, աղմուկի մեջ վայրենի: // Ա՛խ, թե նորից գտնեմ ճամփան դեպի էնտեղ, դեպի տո՛ւն...: Կապակցումը կատարվում է *ա՛խ* ձայնարկության միջոցով:

Մեկ ուրիշ քառյակում «Արևելքն աստվածային - հայրենիքը իմ հոգու» հակադրում է Արևմուտքից եկող «արյունալի աղետին» և «հոգու անապատին». Արյունալի աղետներով, աղմուկներով ահարկու, // Արևմուտքի ստրուկները մեքենայի և ոսկու // Իրենց հոգու անապատից խուսավում են խուռներան // Դեպ Արևելքն աստվածային- հայրենիքը իմ հոգու: Կապակցումը կատարվում է հակադրության միջոցով:

3. Քառյակների երրորդ խմբի միջուկը բանաստեղծի հոգևոր որոնումների և ճակատագրի հարցերն են: Այս երկու տրամադրության հակադրությունից ծնվում են բանաստեղծի ծանր ապրումները: Մի կողմից՝ հոգևոր ստեղծագործական անսպառ ուժերի գիտակցում, որ իր բանաստեղծական ծիրքը բնությունից ստացած վերին պարզ և չտեսնված: Օր.՝ *Դու մի անհայտ բանաստեղծ ես՝ չտեսնված մինչ էսօր. // Առանց խոսքի երգ* ես թափում հայացքներով լուսավոր: // Ես էլ, ասենք, զարմանալի ընթերցող եմ բախտավոր, // Որ կարդում եմ էդ *երգերը* էսքան հեշտ ու էսքան խոր:

Նախադասությունների կապակցումը կատարվում է շարահարությամբ (:) և *երգ* գոյականի կրկնությամբ:

Ամեն անգամ քո տվածից երբ մի բան ես դու տանում, // Ամեն անգամ, երբ նայում եմ, թե ինչքան է դեռ մնում,- // Ջարմանում եմ, թե՛ ով Շռայլ, ի՞նչքան շատ ես տվել ինձ, // Ի՞նչքան շատ եմ դեռ քեզ տալու, որ միանանք մենք նորից:

Կապակցումը կատարվում է *ամեն անգամ* կապակցության, *տալ* բայի և *ի՞նչքան շատ* կապակցության կրկնությունների միջոցով: Օր.՝ Կամ՝ Բարձր է հնոց աշխարհքն Հայոց ու Մասիսը երկնադեպ- // Իմ խոր հոգին էն բարձունքին խոսք է բացել նրա հետ- // Անհաս բանից, սկզբանից, երբ չկան էլ դեռ չկար, // Մինչև վախճանն անվախճանի քննում է դարեդար: Մեկ այլ օրինակ՝

Ինչ իմանաս Ստեղծողի գաղտնիքները անմեկին,- // Ընկեր տվավ, իրար կապեց էս աշխարհքում ամենքին. // Բանաստեղծին թողեց մենակ, մեն ու մենակ *իրեն պես*, // Որ *իրեն պես* մտիկ անի ամեն մեկին ու կյանքին:

Կապակցումը կատարվում է *իրեն պես* կապական կապակցության կրկնության միջոցով և շարահարությամբ (.):

Սակայն, մյուս կողմից, բանաստեղծը չի բավարարվում իր արածից, համոզված է, որ ինքը դեռ շատ պարտք է մարդկանց և արարիչ - բնության: Այդ են վկայում հետևյալ քառյակները. Օր.՝

Քուն թե արթուն՝ օրիս շատը *երազ* եղավ, *անցկացավ*, // *Երազն* էլ, նուրբ ու խուսափուկ, *վռազ* եղավ, *անցկացավ*. // *Վռազ* անցան *երազ*, մուրազ, ու չհասա ոչ մեկին, // Կյանքս թեթև տանուլ տված գրազ եղավ, *անցկացավ*:

Կապակցման միջոց են *երազ* գոյականի, *վռազ* մակբայի, *անցկացավ* բայի կրկնությունները, ինչպես նաև *անցկացավ* բայի իմաստային կապը: Օր.՝ Առատ, անհատ՝ Աստծու նման՝ միշտ տեղալուց *հոգնել եմ ես*, // Հոգիս ծարավ՝ սրան-նրան մտիկ տալուց *հոգնել եմ ես*. // Մինը պիտի գար իմ դեմը՝ ճոխ ու շռայլ անհաշիվ, // Ամեն ճամփում սպասելուց ու փնտրելուց *հոգնել եմ ես*:

Կապակցման միջոց է *հոգնել եմ ես* կապակցության կրկնությունը, որն ունի նաև իմաստային կապ:

Հանճարի հավերժական ձգտումը դեպի կատարյալն ու գեղեցիկը և չբավարարվելը եղածով արտահայտված է հետևյալ քառյակում.

Կյանքս արի հրապարակ, ոտքի կոխան ամենքի.- // Խափան, խոպան ու անպտուղ, անցավ առանց արդյունքի: // Ի՞նչքան ծաղիկ պիտի բուսներ, որ չբուսավ էս հողին... // Ի՞նչ պատասխան պիտի ես տամ հող ու ծաղիկ տվողին...:

Կապակցման միջոց են *հող ու ծաղիկ* գոյականների կրկնությունները:

Ահա և քառյակների չորրորդ խումբը, որոնց միջուկը տարբեր կողմերից գնմվող մարդու պատմական ճակատագրի, անհատի և հասարակության փոխհարաբերության հարցերն են:

Բարության, մարդասիրության հոգեկան հրճվանք պատճառող քառյակում.

Երնեկ էսպես՝ անվերջ քեզ հետ - իմ կյանքի հետ *լինեի*, Հազար երնեկ՝ դաշտում մենակ՝ երկնքի հետ *լինեի*. Բայց ո՛վ կտա էն վայելքը՝ ինքս ինձ էլ չզգայի, Ու հալվեի, ծավալվեի, ամենքի հետ *լինեի*...:

Կապակցման միջոց են *երնեկ* ձայնարկությունը, *լինել* բայը՝ իրենց կրկնություններով և իմաստային կապով:

Սակայն մարդասիրական այդ ձգտումները բախվում են իրակացությանը և հանգում «հեռու է մինչև մարդը իր ճամփան»: Օր.՝

Նե՛յ ազահ մարդ, հե՛յ անգոհ մարդ, միտքդ երկար, *կյանքըդ կարճ*, // Քանի՛ քանիսն *անցան քեզ* պես, քեզնից առաջ, քո առաջ. // Ի՛նչ են տարել նըրանք *կյանքից*, թե ինչ տանես դու քեզ հետ, // Խաղաղ *անցիր*, ուրախ *անցիր* երկու օրվան էս ճամփեդ:

Կապակցման միջոց են *կյանք* գոյականի և *անցնել* բայի կրկնությունները:

Նույն իրողությունը նկատում ենք նաև ևս հետևյալ քառյակում.

Ազատ օրը, ազատ սերը, ամեն բարիք իր ձեռքին, // Տանջում, տանջվում, որոնում է ու դժբախտ է նա կրկին , // Է՛յ անխելք մարդ, երբ տի թողնես ապրողն ապրի սրտալի, // Երբ տի ապրես ու վայելես էս աշխարհը շեն ու լի:

Այստեղ կապակցման միջոց է է՛յ ձայնարկությունը:

Աշխարհի, հասարակության նկատմամբ մարդասիրական հայացքներ են մարմնավորված հետևյալ քառյակներում. «Ծով է իմ վիշտն անափ ու խոր», «Ինչքան ցավ եմ տեսել ես», «Ձուր եմ փախչում, ինձ խաբում», «Ո՛վ իմանա՝ ո՛ւր ընկանք», «Քանի՛ ձեռքից և վառվել», «Երագումս մի մաքի» և այլն:

Ո՛նց է ժպտում իմ հոգին // Չարին, բարուն,- ամենքին. // Լույս է տալիս ողջ կյանքիս // Ու էն ճամփիս անմեկին:

Քառյակում կապակցման միջոց է շարահարությունը (.)՝ որպես քերականական միջոց:

Խաղաղության, փոխադարձ սիրո, բնության գեղեցկությունը վայելելու կոչ նեք տեսնում հետևյալ քառյակում. օր.՝ Երկու շիրիմ իրար կից, // Հավերժական լուռ դըրկից, // Թախծում են պաղ ու խորհում, // Թե՛ ինչ տարան աշխարհից:

Քառյակների խումբ, որոնց միջուկը մարդու և բնության փոխհարաբերության խնդիրն է:

Մարդու կյանքը դիտվում է բնության հավերժական շարժման մեջ՝ որպես նրա անբաժան մի մասնիկ: Մարդու անցողիկ կյանքի և բնության մշտանորոգ կյանքի հակադրությունից ծնվող ողբերգությունը Թումանյանի մոտ լուծվում է բնության հետ միաձուլվելու գաղափարի միջոցով: Այսպես՝

Ո՞ր աշխարհում ունեն շատ բան. *միտք եմ անում՝ է՞ս, թե է՞ն.* - // Մեջտեղ կանգնած՝ միտք եմ անում, չեմ իմանում *է՞ս, թե է՞ն.* - // Աստված ինքն էլ, տարակուսած, չի հասկանում ինչ անի. // Տանի՛, թողնի,- ո՞րն է բարին, ո՞ր սահմանում, է՞ս, թե է՞ն:

Քառյակում կապակցման միջոց են *միտք եմ անում* բայական հարադրության և *էս, թե էն* դերանվան և շաղկապի կրկնությունները: Օր.՝

էս է, որ կա- ճիշտ ես ասում. *թասդ բեր:* // Էս էլ կերթա՝ հանց երագում, *թասդ բեր:* // Կյանքը՝ հոսում է տիեզերքում գնգալեն, // Մեկն ապրում է, մյուսն սպասում, *թասդ բեր:*

Կապակցման միջոց են էս դերանվան և *թասդ բեր* կապակցության կրկնությունները և իմաստային կապը: Օր.՝ *խայամն* ասավ իր սիրուհուն. «Ոտդ զգույշ դիր հողին, // Ո՛վ իմանա՝ որ սիրունի *բիրն ես կոխում* դու հիմի...»: // Հե՛յ, ջա՛ն, մենք էլ զգույշ անցնենք, ո՞վ իմանա, թե *հիմի* // Էն *սիրուհու բիրն ենք կոխում*, թե հուր լեզուն *խայամի*:

Կապակցումը կատարվում է *խայամ* (գոյ.), *սիրուհի* (գոյ.), *զգույշ* (ած.), *հիմի* (մակբայ), *ո՞վ իմանա* (կապակցություն), *բիրն ենք կոխում* (կապակցություն) կրկնության և *հե՛յ ջա՛ն* ձայնարկության միջոցով:

Մեկ այլ օրինակ՝

Կամ՝ Հին աշխարհքը *ամեն օր* // Հազար մարդ է մտնում նոր, .. // *Հազար* տարվան փորձն ու գործ // Սկսվում է *ամեն օր*:

Կապակցումը կատարվում է *ամեն օր* բառակապակցության և *հազար* թվականի կրկնությունների միջոցով:

Մարդը, ծնվելով բնությունից և մահանալով, նորից դառնում է նրա հավերժ գոյության մասնիկը: Նման գաղափարի ենք հանդիպում շատ քառյակներում: Մարդկային կյանքի ողջ ընթացքն է ներկայացված՝ անսկիզբ և անվերջ, հետևյալ քառատողում.

Ո՛վ անձառ Մին, որ ամենին միացնում ես մի կյանքում, // Ամեն կյանքում ու երակում անտես, անկեզ բորբոքում,- // Ողջ ազատ ես ու հարազատ էս աշխարհքում *Քեզանով*, // Ողջը Քո մեջ՝ անմահ, անվե՛րջ՝ *Քեզ* են երգում Քո ձենով...:

Կապակցումը կատարվում է *կյանքում* գոյականի, *ողջ*, *քեզ* դերանունների կրկնության միջոցով:

Ճամփաների պատկերը ևս կապվում է մարդկանց, սերունդների հավերժական հաջորդականության գաղափարի հետ:

Հե՛յ ճամփանե՛ր, ճամփանե՛ր, // Անդարձ ու հին ճամփաներ, // Ովքեր անցան ձեզանով, // Ուր զընացին, ճամփաներ:

Կապակցումը կատարվում է *ճամփաներ* գոյականի կրկնությամբ: Իսկ մշտահոս աղբյուրները թեև անցողիկ են, բայց հավերժական են մարդկային երազանքները նրանց երջանկության ակունքներին:

Աղբյուրները հնչում են ու *անց կենում*, // Ծարավները տենչում են ու *անց կենում*, // Ու երջանիկ ակունքներին երազում // Պոետները կանչում են ու *անց կենում*:

Կապակցման միջոց է *անց կենալ* բայական հարադրության կրկնությունը և իմաստային կապը:

Թումանյանը մի զրույցի ժամանակ ասել է. «Իմ վերջին շրջանը՝ փիլիսոփայական շրջանը, - «տիեզերական խոհերի շրջանն է» (Նվարդ Թումանյան, էջ 304): Բացի փիլիսոփայական բանաստեղծություններից («Սիրիուսի հրաժեշտը», «Տիեզերքի ընթերցումը», «Արուսյակ» և այլն)՝ գրվեցին նաև քառյակներ այդ թեմայով:

Թումանյանը ցանկանում էր մտքով ընդգրկել տիեզերական տարածության և ժամանակի անվերջությունը, իր բառերով ասած՝ «Անհունության գաղափարը մեծ գաղափար է»:

Այդ մտայնության դրսևորումներից են՝

Տիեզերքում աստվածային մի ճամփորդ է *իմ հոգին*. // Երկրից անցվոր, երկրի փառքին անհաղորդ է *իմ հոգին*, // Հեռացել է ու վերացել մինչ աստղերը հեռավոր, // Վար մնացած մարդու համար արդեն խորթ է *իմ հոգին*:

Քառյակում կապակցումը կատարվում է *իմ հոգին* բառակապակցության կրկնության միջոցով և իմաստային կապով:

Կամ՝ Աստծու բանտն են տաճարները - աշխարհքներում բովանդակ. // Իբր էնտեղ է ապրում տերը, պաշտողների փակի տակ; // Հարկավ՝ ազատ նա ժպտում է ամենուրեք ամենքին, // Բայց դու նայիր խեղճ ու կրակ մարդու գործին ու խելքին:

Կապակցումը կատարվում է քերականական միջոցով(:)՝ շարահարությամբ:

Հետևյալ քառյակում հերոսը ցանկանում է հասնել, միաձուլվել մի բարձրագույն էության հետ, որն աստվածացված բնության խորհրդանիշն է: Այս տիեզերական անվերջությունը, աննյութական պատկերները ընթեր-

ցողին պահում են մի ոգեղեն աշխարհում և լսելի դարձնում Թումանյանի բառերով ասած՝ «տիեզերքի խոր մեղեդին ու մրմունջը ամենուր»:

Աստեղային երազների աշխարհքներում լուսավոր, // Մեծ խոհերի խոյանքների հեռուներում անարատ, // Անհիշելի վերհուշերի մշուշներում նրբադոս՝ // Երբեմն, ասես, զգում եմ ես, թե կհասնեմ նրա մոտ...:

Այսպիսով՝ Թումանյանի քառյակների հենքը (տեքստը) տարբեր շերտեր ունի: Հետևաբար տարբեր են այդ հենքի միջուկները: Թումանյանը քառյակների ներքին գեղարվեստական տրամաբանությամբ բացահայտում է այդ տարիներին իր կրած անհատական ծանր կորուստները, մանկության անցքերն ու վայրերը, հոգևոր որոնումների և ճակատագրի հարցերը, մարդու պատմական ճակատագրի, անհատի և հասարակության փոխհարաբերության, մարդու և բնության փոխհարաբերության խնդիրները: Վերջապես՝ Թումանյանի քառյակների հենքի (տեքստի) հիմնական միջուկը մարդու և աշխարհի վերաբերյալ փիլիսոփայական խորհրդածություններն են: Դրանք բանաստեղծը բացահայտում է քառյակների ներքին գեղարվեստական տրամաբանությամբ: Քառյակներում կան նաև կապակցման այլ միջոցներ՝ կրկնություն, իմաստային կապ (տարբեր խոսքի մասերով), շարահարություն:

А. С. Барсегян - Логические отношения в катренах Туманяна - Ядро катренов Туманяна - это философское осмысление человека и мира. Поэт раскрывает их через внутреннюю художественную логику катренов. В катренах есть и другие способы соединения: повторение, семантическая связь (разных частей речи), бессоюзность.

Ключевые слова: основа, ядро, логическая связь, средства связи, катрены Туманяна. анализ.

A. S. Barseghyan - The Logical Relationship in the Quatrains of Tumanyan - The core of Tumanyan's quatrains are the philosophical reflection on man and the world. The poet reveals them through the inner artistic logic of the quatrains. There are other modes of connection in the quatrains as well: repetition, semantic connection (of different parts of speech), continuation.

Keywords: foundation, core, logical connection, means of connection, Tumanyan's quatrains, analysis.